

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Autberti Cameracensis Episcopi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

fecerunt. Igitur percussa, quandiu voluit, oravit: quandiu voluit, alloquuta est turbam circumstantem, dicens: Annuncio vobis pacem Ecclesie Dei redditam, Diocletiano de regno suo deiccto, & Maximiano hodie mortuo. Et sicut habet Catanensium civitas interuetricem pro se sororem meam Agathen: ita me sciatis huic ciuitati datam a Domino, si voluntatem eius facientes, susceperitis fidem. Hec loquente famula Dei Lucia, vt diximus, visceribus gladio patefactis, ante oculos eius ferro vinctus ducebatur Paschasius. Cucurrerant enim relationes Siculorum, quod fuisset pradatus provinciam. Indè perductus ad urbem Romam, & ab omni Senatu Romano auditus, accepit sententiam capitalem. Dei autem martyr Lucia virgo sacratissima, de loco, in quo percussa est, penitus mota non est: neque exijt spiritus eius, donec viuentibus sacerdotibus, & mysteria ei dantibus, atque omnibus dicentibus, Amen, illa emitteret spiritum. In eodem autem loco fabricata est in suo nomine basilica, in qua orationes eius florent nunc & semper, & quousque mundus iste steterit, Amen.

Gladio con-
fossa, non
mouitur ita-
tim.

Paschasius
iudex ple-
citur capi-
te.

Sacra En-
charistia p-
cepta, red-
dit spiritum
S. Lucia.

VITA S. AVTBERTI CAMERACENSIS EPI-
SCOPI, AVTHORE, VT EQVIDEM SENTIO, FVLBER-

to. *Is enim, teste Chronico Cameracensi, doctor clarissimus, iussu Gerardi
Episcopi scripsit eius vitam, tametsi MS. Codex eius
nomen non habet.*

PROLOGVS AVTHORIS.

Utros secularium gloriæ temporalis spes vana sæpè deludit, quos immoderatus laudis appetitus ad subeundos labores & toleranda pericula accendit: arbitantes se viuere post mortem, si sui nominis memoriam in posteròs vsque dilatarent, dum per triumphales corruptibilis pompæ titulos fabula eos inanis recitaret. Qua rerum specie quidam Philosophorum inaniter excitati, popularis auræ gratiam captantes, dum se infirmos tolerandis laboribus sentirent, non in utili labore, sed consorti errore, ad scribenda gesta secularium viro- rum se studio accinxere: qui dum vitam aliam nesciebant, hoc sibi ad quandam quasi fructum beatitudinis proficere æstimabant, si scribendi occasione, ingenia sua solertem in memoriam posteròs reliquissent. Sed lectorem meum super his obsecro, quid alter alteri, quid sibi verique præstitit talibus studijs? Quid enim Dardanus du- dor, aut Rutulus ferox suo Maroni, aut iste contulit illis, cum corpora vermibus, ani- mas dedere læuis ignibus? Digna planè, sed flenda, errorum suorum remuneratio. Nihil ad veram beatitudinem hæc eorum intentio adspirabat, quos constat suorum fructum laborum quesisse in rebus, quibus nulla sibi oriretur causa salutis, nec profu- turt essent ad memoriã posteritatis. Sed quia scriptum est, In memoria æterna erunt iusti: licet eis nostra fragilis memoria non sufficiat ad propriam gloriam, quorum nomina iam in libro vitæ sunt scripta: tamen dignum valde est & summè vtile, eorum ad laudem Domini imitanda gesta recolere, quorum vita sanctitatis profutura est ad ædificationem legentibus, & ad æmulationem virtutum audientibus. Igitur non fre- tus solertis ope ingenij, sed spiritus sancti gratia fidens me posse iuari, pauca quidem multis scribere proposui, quæ per beatum Autbertum superna gratia ad laudem sui, & ostensionem fidelis sui confessoris dignata est operari: quæ etiam probatissi- morum virorum relatione didici, aut sparsim in sacris chartulis scripta reperi: vt ha- beat sanctum eius collegium ad laudem conditoris, quo se die solenni in diuinis cul- tibus exerceat: & ad æmulationem sancti operis, quo proficiat. Qua in re lectorem meum obsecro, vt si fortasè incultus sermo peritas aures perculerit, disceat imperitiæ veniam dare, cum sciat in humanis partibus nihil perfectum esse: nec tantum pericli- tetur apud eum audacia scribentis, quantum valeat dignitas imperantis. Id verò lector à nobis curiosus requirere non debet, vt beati viri gesta cõtinenti ordine scribantur, videlicet quibus oriundus natalibus, quibus initijs sancta infantia, quibus adolescẽtia mita culis clauit, dum intelligat miraculorum eius summam & maximam partem, à nostra notitia latere: quod certè dubium est, vtrum id scriptorum ignauia debeat imputari, an iusto Dei iudicio ascribi, qui stellas claudit quasi sub signaculo, dum vi- delicet exigentibus peccatis malorum, vita absconditur bonorum.

Hic non da-
mnamur stu-
dia literarũ,
sed curiosi-
tas, & studiũ
inanis glo-
riæ.

psal. lxxv.

Vita sancto-
rũ quid vti-
litatis legẽ-
tibus & au-
diẽtibus ad-
ferant.

Iussu enim
Episcopi
Crispiti Au-
thor hanc
historiam.

Job 9.

ULS

Decbr. 13.
Cap. 1.

Doctores
Ecclesie cur
dari.

Matt. 25.

Floret S.
Autbertus
tēpore Da
goberti Re
gis Franco
rum.

S. Autbert
fit Episcop^o
Cameracēf.

Cap. 2.

3 Reg. 10.

Dagobert^o
rex sapē eū
inuisit.

Marc. 6.
4. Reg. 19.

LITVR humanę perditionis sortem miseratus Deus & Dominus noster Iesus Christus, peractis paternę dispositionis sacramētis, ad cælum rediturus, nouamq; victriçis carnis gloriam paternis vultibus præsentaturus, nouos nascentis Ecclesie cultores, quibus gregis nouelli cura mandaretur, elegit: qui lumine fidei irradiati, spiritus sancti munere ditati, mundū ignorantie tenebris caligantem, veritatis lumine illustrarent, & virulenta antiqui seductoris semina de agro Ecclesie constanter rescerent. Huius Dominicę institutionis executores primi discipuli, deinde successores eorum, sancti videlicet doctores extiterūt, quos in fine senescentis mundi ad excolendas mentes fidelium, prouidentia diuina præordinauit. Qui spiritualium talenta donorū ad summo patrefamilias accipientes, & prædicandi negotio ad vsurā animarū expendentes: tanto impensius amplificare studuerunt, quanto certiores erant de remuneratione largitoris, & Evangelicę sententia conterriti de damnatione torpentis serui. De quorum numero sanctus vir Domini Autbertus & sacerdos Christi probatissimus resulit temporibus Dagoberti Regis Francorum inclyti. Qui ab ipsis sacra pueritię annis superna gratia aspiratus, annosos viros sanctis præbat moribus. Literalibus denique studijs traditus, & Ecclesiasticis sanctionibus decenter informatus, per gradus singulos proficiens succedentibus virtutum incrementis, prouectus est ad culmen sacerdotalis honoris. Exigente itaque sorte mortalis natura, contigit Allebertum Cameracensis sedis Episcopum deposito carnis onere, de hoc mundo transisse. Diuina igitur operatione cuncta salubriter disponente, Autbertus vir conspicuus & successor emeritus, proficiens de virtute in virtutem, eiusdem sedis pontificalem sortitus est dignitatem. Porro humanę salutis author præsciens antiquum hostem tanto ardentius gregem Dominicum infecuturum, quanto viciniū instanti sine seculi sciret nihil superesse, quod ad tentandum artibus suis vltiū patuisset, aduersus tyrannidis eius impetum, validum defensionis nobis parauit obitaculum, dans nobis Autbertum, videlicet gregis sui pastorem vigilantissimum, & custodem animarum fidissimum.

Constitutus autem in sede pontificali, qualis quantusque in ea vixerit, non est nostra possibilitatis euoluere. alius enim eminet, quàm vilo sermone includi valeat. Animalis enim homo percipere non potest, quantus hic fuerit in oculis summi creatoris: cui nihil erat commune cum amatoribus mundi, præter quod curę pastoralis necessitudine videbatur arctari: quam si inoffensè declinare potuisset, vera fides est, quia cremum potius, quàm monasterium delegisset. Frequētabatur igitur à populis, ex vicinis & procū remotis vrbibus cateruatim ad eum confluentibus: qui eximie conuersationis fama excitati, videre eum anxie stitebant. Iam verò nisi sexus alternus impediatur, cum personę dignitati faueat, videas Reginam Austri requirere sapientiam Salomonis, Regem videlicet festinantem ad consulta pontificis. Nam Dagobertus, qui tunc temporis inter Francigenas regni monarchiam regebat, celeberrimę opinionis nuncijs semel excitatus, deposito fastu regalis excellentię, crebrò ad eum veniebat, & licet terreni regni imperio sublimatus, cupiebat tamen de cælesti acquisitione à viro Dei edificari. Qui cum eum de temporalis regni sollicitudine, de futuri seculi beatitudine, de iudicij metu, de spe æternitatis familiari colloquio præmoneret, ille eum libenter audiebat, & audito eo multa faciebat: non vt incesus Herodes videbatur audisse Iohannem arguentem, sed vt Ezechias fidelis Esaïam consolantem. Verum æstimari non potest, quanto Regis animus resulabat gaudio, quòd tanti viri hospitio recipi, benedictione foueri, colloquutione meruisset edificari. Igitur nè ingratus tantis beneficijs videretur, æstuabat animo, quonam modo vberius sancti viri gratiam sibi conciliaret. Tandem à quodam familiari eius audiuit, hoc nullo alio pacto facilius se posse promereri, quàm si res Ecclesie beatę Marię, cui ipse patet venerabilis, Deo authore, deseruiebat, de suo iure augendas curaret. Nihil enim in rebus transitorijs Episcopo placere, præter quod expenderetur in vsus Ecclesie. Tunc Rex, vt erat hilaris dator, fratribus qui in oratorio beatę Marię famulabantur, vnū

SURI

gobert
Dagobert
RVIII
5

Vnum regalis munificentia fiscu donauit ad subsidia temporalia fratrum, cui Oueng antiquitas nomen imposuerat.

Sed nos dum Regis mansuetudinem extollendo predicamus, in viro Dei quanta fuerit humilitatis constantia, non tam aestimare quilibet potest, quam admirari: qui inter tanta regie sedulitatis obsequia, nullo vanitatis tentamine supplantari potuit. Quod virtutem in multis nimium experti sumus, quos ad vnius homunculi salutationem, aut simulatricem adulationem videas facile iactantie spiritu inflari. Qui si aliqua signa vel falsa hominum aestimatione egisse dicerentur, proculdubio se prophetas aestimarent, cum dona non accepissent. Sed nullo impulsu iactantiae ab arce humilitatis virtutis deici poterat, cui etiam ipsa pontificalis honoris sublimitas, quae plerisque, pompe fomenta ministrare solet, plus adiectionis materiam praestabat. Quin etiam cum aliquando ex occasione cuiusdam miraculi clamor populi excitaretur, ille altiori consilio vulgi admirationem comescere nitentur, opus illud dicens, non suae fuisse fidei, sed diuinae virtutis: pie secum reputans, meliorem esse infirmitatis conscientiam virtutum vanitate, vt cum Apostolo videatur dicere: Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi.

Vnde nisi hodierna patris nostri solennitas in laudibus Regis superni nos attentius adstringi commoneret, eos nimirum, quos aduersum sanctum virum requirentes signa scandalizari audiuimus, oportuerat Euangelicam seueritatis verberationem, quae dicit: Generatio mala & adultera signum quaerit: vt pharisaici liuoris Mat. 12. vito ad purum excocto, fidei Euangelicam verba pensarent: quae ipse auctor signorum dicit, Qui in me credit, opera quae ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet: vt videlicet cessantibus exterioribus miraculis, quibus olim carnales oculi, & infirmi auditores indigebant, iam tandem discerent vitam, & non signa, pensare, quae longe melius proficit ad aemulationem virtutum, quam ostensio corporalium miraculorum. Visibilibus enim miraculis audientium corda olim ad inuisibilem fidem pertrahebant, dum per hoc quod mirum foris agebatur, hoc quod intus operabatur, sentiretur. Nunc autem vita, & non signa quaerenda sunt: quia operante Deo, numerositas fidelium excreuit. Sed ne forte quilibet hoc beati Aurbertum indigere arbitretur, vt ad excusandam signorum inopiam, nos de vita potius, quam de miraculis, loquamur: certe praeter illa, quae, vt iactantiam vitaret, occultauit, neque in hominum notitiam passus est peruenire: multa quidem sunt, quae hominibus innotuere: neque enim celari potuerunt: ex quibus aestimari potest, quanta illa fuerint, quae teste nullo solus exercuit. Verumenimvero cum scriptura dicat, Gloria patris, est filius sapiens: ea fidelibus auditoribus sufficere poterant de viro Dei ad insignem virtutis, quae per imitatores suos egisse videtur: quia hoc ab ipso sibi accepissent, quod a signis & miraculis enituerunt, quod mundi gloriam calcantes, & carnis illecebras declinantes, spretis rerum possessionibus, soli conditori toto corde adhaerant.

Sed quia signum de caelo quaerentes a Domino, signum Ionae audiuerunt, qui tamen signum Ionae a mortuis resurgens non crediderunt, per reuocatum hominem quasi de ventre ceti infernalis, pensanda sunt merita beati pontificis. Erat namque in Ecclesia beatae Mariae, quae intra muros Cameracae sedis est constructa, puer quidam nobilis prolapus, in villa ortus, quae ab incolis Vallis nomen accepit, vocabulo Landelinus, quem parentes fonte baptismatis innouandum, & ob suarum salutem animarum, discipulis sacris imbuendum beato Aurberto tradiderunt. Qui, licet adhuc tenera aetate infirmitate detentus, praetendebat moribus quaedam signa futurae sanctitatis. Quamobrèm antiquus humani generis inimicus, qui ab initio bonis actibus resistere contendit, inuidia facibus accensus, contra hunc in tentatione se erexit: quatenus & beato viro laboris sui fructum adimeret, & puerum mortis vulnere fauciret. Futurum enim meruebat, ne per conuersationis eius exempla multi olim exciterentur ad normam iusti operis exequendam. Sed vnde hostis impurus aduersum beatum Aurbertum suae malitiae ausum excitauit, inde ei victoriae occasionem inuis ministravit. Nam quia sub districta prouidi magistri censura puer adhuc modicus agebatur, ex quo nulla sibi insolentiae patebat occasio, frustratam sibi malignus spiritus erubescere victoriam. Vt autem in virilis animi robur adolescens euellit, quae aetas liberior ad quaeque audendum semper videtur, continuo hostis improbus se totis viribus ad rebellionis artes reparauit: coepit subdola tentatione

0000 4 iuuenis

ULS

Eum mali-
gnus demō
multis op-
pugnat mo-
dis.

Vide sibilos
serpentis ex
ore fultori

Locus men-
dofus: for-
effectum fi-
nalis.

Cap. 6.
Lādelinus,
relictō mo-
nasterio, fit
raptor.

Multū pro
coorat S.
Aurbertus.
Pfal. 33.

Cap. 7.

Inane stu-
dium dicit,
q̄ nihil esset
proficuum
animæ da-
mnatæ.

Cap. 8.

iuuenis animum pulsare, cogitationesque varias & illicitas ingerere: nunc quidem immittens ei memoriam terreni patrimonij, generis nobilitatem, familie numerosam dignitatem, rerum gloriam, & reliqua vitæ lasciuioris blandimenta. Verum quidam cognati contubernales illius, qui cum puriore gratia dilectionis amare videbantur, dum se iuueni consulere putabant, perniciosius eum malæ persuasione iustibus impugnabant. Qui & ipsi eodem spiritu agitati, referebant egregiam iuuentutis formam, indignum esse ecclesiasticis cultibus occupari: debere potius virtutem veterum imitari parentum, qui militiæ secularis artibus magnam rerum gloriam acquisierunt. Illam autem monasterij regulam duram, intolerabilem, planam ad suscipiendum, arduam ad exequendum, nemini experendam, nisi quem animus formidolosus, aut ætas debiliior, aut nullum decus fortitudinis apta, viuere inglorium cogit & ignotum. Verum sicut solet fieri, vt omnis sermo malus facile mentem audientis inficiat, cum assidua colloquia & diuturnus vsus pestem animis infundere soleant, etiam si morum tranquillitas sit: tamen sicut stagnum mite, ventis exagitantibus, in æstum assurgit: ita bona natura improbis monitoribus fluctuat. Patet certe fallaciæ ætas iuuenilis, & facile decipitur, cum fraudulentorum insidijs circumuenitur. Vix etiam resistit dolis ætas senilis, nam & senum prudentia plerumque veritatis circumuenta insidijs irretitur. Ergo si maturior vsus sæpè labefactus, neque sibi prospicere potest: quid mirum, si ætas immaturior sibi adesse non potuit, quæ tantis perurgebatur insidijs? Prouida itaque Dei dispensatione permiffum est, ad tempus præualere improbi seductoris malitiam, non tamen ad * fructum * socialis ruina: sed vt manifestarentur opera Dei & merita beati Aurberti in illo. Sicque factum est, vt hostis impurus non se ab incepto antè compeferet, quàm incautum iuuenem sensim ad sententiam suam inflecteret.

Qui malefua dæ dilectionis blandimentis mollior factus, concitò ceu equus infrenis, rectore contempto, monasterium deseruit, & secularis militiæ armis intentus, postmodum se collegit totum ad studia rapinæ: & quos huiusmodi negocijs voluntarios audiuit, his tota familiaritate se non inferiorem dedit, tanto prior ad sceleram, quanto ei de impunitate securitas, & potentis generis adspirabat autoritas. Timens verò, nè de se sollicitis parentibus requiri debuisset, nève indicio nominis inueniri potuisset, mutato nomine, quo appellari consuebat, Maurosum se appellari iubet. Sanè non incongruum talibus studijs agnomen, qui candido ecclesiasticæ munditiæ habitu expoliatus, furtiuam Mauritanæ infidelitatis mentem latrocinandis studio induerat, & perditionis se latebris occultauerat. Qua rerum fama excitatus vir Dei, altius quàm dici possit, ruina fratris ingemuit: sed & de præsumptione aduersarij pro indignationis motu infremuit. Quid tamen ageret? Itaque vnum, quod illi semper familiare erat subsidium, adiit orationis remedium, multis quo pro errantis iuuenis salute precibus Dominū rogat, quatenus respectu gratuita pietatis animam captiuā de laqueo inimici eruëret, nè hostis immundus Dominici gregis damno insultaret. Non autem inanis esse potuit sancti viri petitio, quia oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum. Porrò humanæ salutis amator competentem famuli sui causam præuidit, qua & piæ petitionis compleret effectum, & sanctæ matris Ecclesiæ erroneum resitueret filium.

Contigit quidem, vt cuiusdā diuitis domum diripere cum suis complicitibus solito more pararet. Cumq; iam incumbentibus tenebris nox tetra inhorresceret, qua illi nefarium opus perficere festinabant, pia Dei dispositione contigit, vnū ex supradictis furunculis morte deprehensum spiritum exhalasse, cuius animam corporeo carcere resolutam, peccatis exigentibus, diabolus secum ad infernaliam claustra traxerat. Ad cuius exequias dum inani religionis studio socij excubarent, & Maurosum defuncti dolore vehementer afflictus, se ex lassitudine & tristitia paululum daret quieti, diuina voluntate, & suffragantibus meritis beati Aurberti, datū est adolescenti videre, quantis poenis illa miserrima anima in inferno cruciatur, quantis vlticis flammæ incendijs vrebatur, ac si erranti iuueni ex diuina voluntate hoc daretur ad exemplum formidinis, vt videlicet ex hac consideratione colligeret, quanta ei reatus sui poena instaret, quem ex consortio criminis similis culpa accusaret.

Consternatus verò tanto terrore visionis iuuenis, animo æstuabat, quæ admodum tam districtè anima ductionis iudiciū subterfugere valeret: sed ex cōsideratione criminis oriebatur quasi diffidentia recuperationis. Tum verò in terrā corruēs, lachrymabilis

SURI

gber
Aurbertus
RVITI
S

inabilis querimoniam se vocibus inculabat. Cui assistens Angelus Domini, Quidnam est, inquit, miserande iuuenis? quid innocuas auras infructuosus fletibus fatigas? Quid illum importunis precibus inclamas, quem offendere non timuisti? Hæccine est folia, quam ab ipso fonte regenerationis indueras? Hæccine professionis fides, quam, abrenunciato satana cum suis operibus, te seruaturum promiseras? Quid vultus superos refugis, quos habiturus eras conciuēs, si Autbertum audisses? Ecce quomodo filius Dei factus est mancipium diaboli. Nunquid Maurosus signatus, Maurosus vinctus, Maurosus renatus? Landelinum in libro nobiscum vitam Autberti obtinuerat adscribi: Maurosum diabolus secum inserit chirographo perditionis. Scias verò, quia non leuiter apud districtum iudicem actum est, quòd ad iniuriam suam insolentias tuas tam æquanimitè hucusquè portauit, quòd fugitiuus eius manus hominum impunè effugerit, aut mortis laqueum declinare potuerit. Dicit enim est quòd tanti poenam incendij cruciandus subiturus eras, nisi intercessio beati Autberti aduocati tui, iram vlticem iudicis mitigasset. Tibi paratus ignis crucioribus accenditur, sed Autberti lachrymis flammæ eius extinguntur. Vel nunc expectus intellige, quid potius eligas: cum tormento duci in barathrum gehennæ, vel cum Autberto frui cælesti mansione. Sed sera ista deliberatio fuisse, nisi Autbertus præuenisset. Relinque igitur execranda consortia latronum, & Christi militiam assumens, ducem tuum imitare Autbertum. Audi beatissimum præfulem, & recognosce tuum spiritualem patrem, tuum protectorem, tuum ab æterno interitu redemptorem. Suscipe verò ab eo monita cælestis doctrinæ: quibus emendatior factus, merearis folam, quam perdideras, recipere ipso intercesore. His dictis, Angelus continuo disparuit. Nos verò quale quantumque æstimare possumus, quòd Autbertus, testibus Angelis, virtutum gratia nitet, & apud homines debitæ venerationis officio caret. Porrò sunt plena iucunditatis, quòd adhuc in terra homo positus, inter angelicos ciues meritis fulget: sed non sine dolore & formidine recolitur, quòd superis cœtibus coniunctus, inter homines negligentius digno cultu venerationis celebratur.

Iam verò Landelinus angelicis affectibus paulisper recreatus, sed timens sibi subuenire tardius, relicto nefandæ societatis collegio, quanto citius ciuitatem petijt, & si ibi vir sanctus esset, à custodibus diligenter requisit. Qui de præsentia beati viri certior factus nihilque dissimulandum arbitratus, pœnitentia ductus, pedibus sancti prouolutus culpam fatetur, errori veniam poscit. Tum verò videres ex longinqua regione prodigum filium redeuntem, & patrem in oscula ruentem. Itaque vir sanctus pater na pietate præstrictus, iuuenem excepit, veniam promittens, si mala præterita melioris vite conuersione purgaret. Nihil igitur dissidendū putaret: se pro illo rationem redditurum: quicquid fuerat offensionis, innocentie vice computandū, si tamen scelerata consortia penitus vitanda cœstimasset. Paratum se iuuenis ad omne satisfactionis genus fatetur, ut potè quæ recentis adhuc visionis horror terruerat. At pius pater votis eius congaudens, suscepit eum pœnitentem, quem diu fleuerat à se recedentem, firmumque ei diuine aperiens misericordie, reddidit eum sanctæ matri Ecclesiæ. Qui tantum sub disciplina venerabilis patris vigilijs se & ieiunijs, præteritorum agens pœnitentiam, constrinxit, ut inferni eum vidisse & pertinuisset tormenta, etiam si lingua taceret, conuersatio loqueretur. Itaque sub seculari habitu in monasterio aliquantulum conuersantem, vir sanctus ad purum hortatur relinquere seculi negotia, ut libentius meditaretur cælestia. Paratumque videns ad omnia, absceidit eius comam capiti, quo depulerat maculas cordis. Adeptum denique hanc dignitatis gratiam, Ordinaturo Diaconatus officium: ad quod sic apparuit aptus, ut liquidò claresceret omnibus, quòd Dei gratia ad id electus esset. Paucis verò interpositis diebus, cum magis cœlestis semetipsum erigeret in Dei famulatum, beatus pontifex agens gratias Deo, ab pœnitentis culmen eum exiit.

Sublimatus autem in huius apicem honoris, enarrari non potest, quanto virtutum cultum excreuit. Iam verò magistri moribus informatus, & exercitæ conuersationis visu roboratus, conuenticula vrbana fastidians, se ad remota loca contulit in locis desertis secus fluentia Sambre. Quo in loco solitudinis cum signis & miraculis, & piæ conuersationis studijs pollere videretur, multi illic ab eo ad seruitium summi conditoris sunt congregati. Ad cuacuandam igitur prioris vitæ maculam,

Precibus S. Autberti cœstic gehennæ flamas Landelinus.

Renocatur ab Angelo ad pœnitentiam.

Cap. 9. Landelinus respiciens, redit ad S. Autbertum.

Luc. 15.

Ab eo in gratiam misericorditer excipitur.

Ponit comam capiti sui. Ordinatur Diaconus.

Item sacerdos.

Cap. 10.

ULLS

Conditio-
nasteria.

Habetur
eius vita
Tomo 3.
Iunii 15.
Lobienfe
monasteriū
construitur

Vide Tomū
secundū
13. Aprilis.

Cap. II.

S. Giffenus
parentibus
ac patria
relictis ve-
nit Dei vo-
luntate in
Gallias.

Huius vitā
querat le-
ctor Tomo
5. Octobris
uono.

Invidia di-
aboli.

1. Ioan. 4.
Cap. 12.
S. Giffenus
à S. Aubert-
ro accersit-
tur.

culam, in locis, quæ sibi ad refugium & receptaculum latronum parauerat, monasteria construxit, statuens ministros in executione Ecclesiasticæ institutionis: & quos antè socios habuerat criminum, postmodum fecit cooperatores diuinorum mysteriorum. Quæ, si quis vitæ eius seriem, textumque conuersationis diligentius inspexerit, facillè inueniet: præsertim cum monasteriales habitationes, quas ipse construxit, præsentibus potius appareant, quàm nostro sermone explicentur. Nam ut de reliquis sileam, quæ fortasè non beneuolis auditoribus fastidio sint, apud Laubias construxit monasterium in honore beati Petri Apostoli: quod cernentibus quidem ad iudicium egregij laboris sufficere potest, quod etiam regijs ditauit muneribus, ac vilarum familiæque repleuit copia: cui quicquid priorū Regum munificentiâ passim per Fræcorum acquisiuit regna, delegauit, nè fratrum congregatio ibidem seruens, egeret his, quæ monachis feruntur esse congrua. Quo in loco regendæ Ecclesiæ beatum Vrsuarum præfecit, virum moribus ornatum, signis & miraculis coruscum: cuius dorem meritorum vitæ ipsius libellus editus insinuat. In præsentis autem exempli negotio, quis non similem Iohanni arbitraretur Autbertum, dum ille ex latrone tutum Ecclesiæ prouiforem, iste ex aequè latrone, & ex impio raptore, verum fecit Domini sacerdotem? Sed nobis ista interim replicantibus pensanda occurrit immensa pietas conditoris, qui post lapsum peccatores ad innocentiam venire donauit. Iam ex illius sententia maxillam Leuiathan armilla diuinitatis suæ perforatam & credimus, & gaudemus, dum viro huic semel in fauces eius lapsæ, & euadendi aditum apernit, & nè ulterius relaberetur, custodiuit.

Athenis verò vrbe Græcorum nobilissima, adolescens quidam in clytis ortus natalibus, studijsque literarum exercitatus, sed & fidei moribus adornatus, ex inspiratione superni amoris patriam parentesque deserere, cursumque longæ peregrinationis meditabatur assumere: quatenus impensis temporalis exilij mercaretur æternæ portionem hæreditatis. Igitur Romam veniens, oratoria Apostolorum orationis gratia lustrando, aliquantulum temporis expleuit. Qui nocte quadam lassescens ex itinere artubus in somnū resolutus, diuinæ iussione voce monetur occiduos Galliarum fines expetere, pagumque Hagnon penetrans, congruum suæ habitationis locum querere, vbi oratorio constructo, vocationis suæ tempus expectaret. Sciens ergò diuinam prouidentiam sibi semper affuturam, laboriosi cursûs non paueret iniuriam, donè ad locum perueniret: vbi inueniret, qui sibi peregrinationis portum indulgeret, & rerum adiumenta præstaret. Qua voce diuina beatum portendi Autbertum, sequentia indicant. Sed iussione Domini explere desiderans vir Dei Giffenus, (sic enim erat nomē illi) regionibus diuersis, insulis & vrbibus peragratis, prospero cursu tandem peruenit ad locum, qui tunc temporis ab incolis Vrsdungus dicebatur, ex consuetudine videlicet vræ parturientis: nunc verò Cella vocatur. Qui locus distat trigenis ferè millibus ab vrbe Cameracensi: in qua ipse ex diuino oraculo sanctum pontificem super gregem Christi cura peruiigli audierat insudare. At ille noxijs auulsis arboribus, basilicam in honore Apostolorum cæpit ædificare, & studijs bonorum se operum exercitare. Disseminante verò diabolo zelum inuidiâ per corda malorum, auditum est, aliquos, ut est mos adulantium, sancto Episcopo suasisse, nè sineret illum pseudo doctorem in sinibus suis ad iniuriam sui honoris manere, ut qui ad seducendas mentes simplicium, vrbana sapientium conuenticula vitans, in has solitudines deuenisset. Sed vir Domini aduertens suggestionem inuidiâ potius, quàm ratione, compositam: Non est, inquit, nostrum, hominem indiscussum iudicare, neque omni spiritui credere, donèc probetur, si ex Deo sit.

Mittitur itaque nuncius, qui hominè ad conspectum pontificis accersire debeat, hoc interim proposito, nè vir Dei ex conuentu quouis iniuriæ motu contristaretur. Eucatus autem beatus Giffenus, cæpit Deo gratias agere, quòd se per suū pontificem superna gratia visitasset. Perueniens itaque ad vrbem, sancto præsentatur Episcopo: quem ille, ut flagrabat charitatis dulcedine, sic affatus: Dic, inquit, nobis frater charissime, cuias es, cuiusve dignitatis? Cui ille respondens: Græcus, inquit, natione, Christianus verò dignitate. Athenis verò ortus, Christi baptisinate renatus, ita Romam adiens, per Dei præceptum hanc perueni in pariam, super flumen Hagnam, in loco qui dicitur Vrsdungus, operor manibus, ædificare gestiens Deo oratoriū. Desiderabam equidem tuam expetere sanctitatem, petiturus licentiam agendi, quæ sunt cœpta, sed præuenit gratia tua, quæ nos accersit. Intuitus autem almus Episcopus

SURI

gber
Nover

RVII

5

Viri sermones, nihilque reprehensive deprehendens, dilexit eum: sicque per aliquot dies gratia hospitalitatis retentum, & corporalis alimonie subsidio, & sacro spiritualis vite colloquio satiauit. Dehinc benedictionis suae munere donatum, acceptaque regrediendi licentia, eum venerabilis pater hortatur perficere studiosè, quae coeperat, seque peractis, quae congruerent, oratorium suae autoritatis benedictione consecraturum promisit. Qua Episcopi promissione latus, operi ardentius instabat, animaduertens iam ex rerum euentu se illum inuenisse, quem ad ministerium socialis laboris diuinitus audierat sibi promissum. Expletis verò pro modulo suo, quae monasticis vrbibus congruebant, vir Dei venerandum talibus verbis interpellat Episcopum: Tempus adest, pater, quo seruo suo dominus pontifex promissae benedictionis munus exoluere debeat. Gaudens igitur venerabilis pater bonis viri studijs, accessitro secum beato ac venerabili Dei cultore Amando, cum magna circumfusa plebis exultatione, monasterium dictum ad laudem Domini, & honorem Apostolorum Petri & Pauli, consecrauit.

Sed & illud praetereundum non aestimo, quòd cum superni spiritus in rebus humana sollicitudine administrandis, paucis, & illis purioris vitae munditia praeclatis, non nisi per visiones aut obscura mysticæ visionis anigmata se videri permittant: beatum Autbertum angelos corporalibus oculis sapè vidisse, multi audièrunt. Quòd mirum praudentibus videri non debet, cum internus mentis intuitus, corporei ad spectus lumen ad spiritualia cernenda accenderat, quem ab infimis rebus virtus continentiae clauferat. Rerum quidem necessitas exigebat, vt venerabilis pater canonicos suos, qui Arebati in beatæ Mariæ monasterio famulabantur, visitaturus adire deberet: qui locus olim & ambitu murorum, & frequentia ciuium celeberrimus fuerat, sed gentium infestatione à prisco statu deformatus, crebris ruinis hucusquè confusus. Vbi cum de rebus ecclesiæ satis ad tempus tractasset, quadam nocte, vt illi semper erat moris, fratribus adhuc quiescentibus, surgens, nocturnæ orationis tempus, usque in lucis crepusculum continuauit. Necdùm verò cursum orationis expleuerat, cum se foràs, quasi pro refocillandis aliquo releuamine artubus, suspensa interim oratione, contulit, & stans in moenibus, coepit piæ meditationis motibus pulsari, quamobrèm Vedastus, tantorum spatio annorum vilis sepulcri caespite clausus, debito honore careret, quem iam supernorum ciuium consortio exultantem, caelestis Hierusalem ceu gemmam virtutum fulgore micantem adsciuisset. Etenim à die depolitionis eius, usque ad tempus beati Autberti, sex fuèrunt Episcopi, quibus ipse se primus ad pontificij culmen successit, cum tot labentibus annis gemma Dei preciosa subterraneo adhuc specu clauderetur, cuius sepulcrum haud longè à dextro cornu altaris beatæ Mariæ distabat. Cum verò tot egregios Christi confessores illis fuisset temporibus audiamus, meritis sublimes, virtutibus illustres, minimis in rebus sollicitiores: proculdubio manifestum est, non eorum ignauia negligentius iacere tantum thesaurum, sed diuino iudicio & voluntate beati Vedasti, hoc exequendi muneris ministerium beato Autberto reseruatum. Coepit igitur animo aestuare, quoniam transferri sanctus confessor debuisset, reputans secum, incongruum fore, deo luminaria magna, angusta vnus domus sede cohiberi: videlicet, nè vbi præclaræ Dei genitricis memoria, primatum nominis tenebat, tanti patris gloria obscurior videretur: cum repente aurora rubente, Orientem versus intendens, videt eminens trans fluuiolum, qui Tridentio vocatur, virum splendidum, virgam manu tenentem, basilicæ locum metiri: ceu quondam Ezechiel fecus fluentia Babylonis corpore positus, in spiritu venit ad terram Istaël, vbi in visionibus Dei templum Domini manu hominis vidit metiri. Quod ille cernens, reuelante spiritu, visionem coepit angelicam. Intellexit igitur vir Dei, beatum Vedastum illuc, annuente Christo transferendum.

Beatus igitur pontifex tali reuelatione certior factus, beatum Audomarum, qui ea tempore Taruanensis vrbis gregem cura peruigili regebat, ad tam solenne translationis officium inuitandum aestimauit. Qui licet senio pressus, & amissione luminum debilius factus, imbecillioris tamen corporis tantum non formidabat laborem, quantum beati Autberti mandato satisfacere gaudebat. Difficultatem igitur corporis superabat charitas mentis, Christoque gressus regente, deuotus ad venerandum peruenit Episcopum. At ille cum quid animo gereret, & quid sibi diuinitus esset ostensum, referret, congratulabatur visioni, & se fraternæ sedulitatis studio obedienter accinxit.

S. Autberti hospitalitas

Oratorium S. Giffeni consecrat S. Autbertus.

Cap. 13.

Crebrò videtur Angelos.

Huius Vedasti Episcopi Vita habetur To. 1. Februarij 6.

Visto S. Autberti.

Ezech. 40.

Cap. 14.

S. Audomarus Taruanensis Episcopus.

Eius vita est in To. 5. Septembris 9.

ULLS

accinxit. Iam verò æstimari non potest, quanta confluentis populi turba eo die ad eum locum conuenerit: clerus videlicet, & viriusque sexus non ignobile vulgus. Parato igitur feretro, & omnibus, quæ necessaria videbantur, delecto sepulcro, & im-

S. Vedasti corpus transfertur reuerter.

posita antiphona, cum magna reuerentia sanctum thesaurum sustulerunt, paratæque Crucibus & cereis, & omnigenis solennis pompæ ornatibus, cum magna plebis exultatione sanctum corpus ad locum destinatum transferre ceperunt. Transseuntes autem prædictum fluuiolum, cum iam suburbanos fines contingerent, & beatus Audomarus sancti Autberti vestigia pederentim prosequeretur, statim supernæ operationis in se agnouit virtutem: vt ei apertè daretur intelligi, quanti essent meriti,

S. Audomarus lumen recipit, sed precibus obtinere, vt redeat cecitas

& is qui portabatur, & is, quem portando sequebatur. Nam depulsa longæ cæcitate nocte, statim oculorum lumen recipit, in loco videlicet, vbi in memoriam beati Autberti ecclesia constructa, à præsentibus adhuc cernitur in testimonium præsentis miraculi. Sed quia venerandus vir Audomarus participendebat lumen carnalium oculorum, qui lumen certè ciuium desiderabat supernorum, ilicè precibus eandem quam vtroneus ferebat, rursus impetrauit cæcitate. Quia in exhibitione miraculi non latet virtus operantis, sed superest quærere meritum optatæ virtutis. Verùm subtiliùs speculantibus dubium esse non potest, quia præeuntibus meritis sancti Vedasti, fides, vt efficeretur, obtinuit beati Autberti. Stupentibus autem, qui aderant, vario euentu miraculi, beatum corpus ad locum ab angelo designatum honorificè transfulerunt. Quo in loco venerabilis Episcopus monasterium construxit,

Monasterium S. Vedasti apud Attrebates.

& ex rebus sui Episcopij in vsum famulantium pro rerum opportunitate donauit: vbi iuxta congruam rerum facultatem fratres in obsequia diuini cultus deputauit. De obitu verò, quo tempore sancta beati Autberti anima carne soluta, supernam Hierusalem petijt, certum quid ad nostram notitiam non peruénit, nonnullis obstantibus causis, quæ etiam maximam virtutum eius partem à nostra memoria sustulerunt. Fuit autem sanctum corpus eius tumulatum in ecclesia beati Petri, quæ extra muros ciuitatis tunc erat, nunc verò intra mœnia eius est. In qua requieuit vsque ad tempus Dadilonis Episcopi, qui ei decimusquartus in Episcopatu successit. Hic, cum Nortmanni Galliam depopulati essent, cum magna diligentia sanctum corpus in ecclesiam beatæ Mariæ transtulit, vbi honorificè collocatum, multo tempore quietuit.

S. Autberti sepultura.

Porrò Otho Imperator, Henrici Regis filius, à Fulberto Cameracensi Episcopo dari sibi petijt corpora sanctorum præfulum Autberti & Gaugerici. Ille verò quibusdam in consilium adhibitis, Theodorici Cameracensis Episcopi, & alterius sacerdotis corpora ei dedit, quibusdam adiunctis è corpore S. Autberti articulis: prudenter id quidem, nè ciuitas Cameracensis suis patronis orbaretur. Lætus igitur Imperator, præclaras reliquias in monasterio, quod ipse Magdeburgi construxit, reponendas curauit. Porrò autem fama Germaniam omnem occuparat, sanctos Autbertum & Gaugericum è Gallijs in Saxoniam translatos: sed secus ipsa res habet. Nostris enim temporibus Herluinus præful Cameracensis diligenter perscrutatus, beati Gaugerici corpus maxima ex parte reperit. Eius autem successor Gerardus monasterium, in quo sanctus Autbertus quiescit, ab Herluino amplificatum, in memoriam sancti Pauli solenniter consecrauit, sacrumque beati Autberti corpus suis sedibus restituit anno Christi decimoquinto supra millesimum. Qui locus haud procul ab-

Cap. 15. Hæc nostro stylo contraximus.

est ab ecclesia sanctissimæ matris Dei, & perpetuæ Virginis Mariæ: in eoque recta fide petentibus, beato Autberto intercedente, beneficia diuina præstantur.

SURI

9 ber
10 ber

RVTI

5